

ผลการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์แบบไฮ สโคปเสริมด้วยคำถามปลายเปิดที่มีต่อความคิด
สร้างสรรค์และพฤติกรรมกลุ่มของเด็กปฐมวัย

The Effects of High Scope Creative Arts Activity Supplemented with Open-Ended Questions
on Creativity Thinking and Group Behavior of Early Childhood

ธนกร โสแสนน้อย¹

Thanaporn Sosaennoi¹

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาและเปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังที่ได้รับการจัดกิจกรรม 2) เพื่อศึกษาพฤติกรรมกลุ่มของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์แบบไฮ สโคปเสริมด้วยคำถามปลายเปิด กลุ่มตัวอย่างเป็นเด็กปฐมวัยชั้นอนุบาลปีที่ 2 จำนวน 15 คนกำลังเรียนในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2555 โรงเรียนบ้านโพธิ์โนนแดง อำเภอกุฉินชัย จังหวัดอุดรธานี ที่ได้มาจากการสุ่มแบบกลุ่ม รูปแบบการวิจัยคือ แบบกลุ่มเดียวสอบก่อนและหลัง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย 1) แผนการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์แบบไฮ สโคปเสริมด้วยคำถามปลายเปิด 2) แบบทดสอบวัดความคิดสร้างสรรค์ฉบับรูปภาพแบบ เอ ของทอร์เรนซ์ 3) แบบสังเกตพฤติกรรมกลุ่มของเด็กปฐมวัย สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าทีแบบไม่อิสระ

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์แบบไฮ สโคป เสริมด้วยคำถามปลายเปิดมีความคิดสร้างสรรค์หลังจัดกิจกรรมสูงกว่าก่อนจัดกิจกรรม ค่าเฉลี่ยก่อนจัดกิจกรรม 46.80 คิดเป็นร้อยละ 55.05 ค่าเฉลี่ยหลังจัดกิจกรรม 80.20 คิดเป็นร้อยละ 94.35 โดยค่าเฉลี่ยหลังจัดกิจกรรมสูงกว่าก่อนจัดกิจกรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2. เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์แบบไฮ สโคปเสริมด้วยคำถามปลายเปิด มีพฤติกรรมกลุ่มในระดับมาก

คำสำคัญ : แผนการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์แบบไฮ สโคปเสริมด้วยคำถามปลายเปิด, ความคิดสร้างสรรค์ และพฤติกรรมกลุ่ม

ABSTRACT

The purposes of this research were: 1) to study and compare the early childhood's creative thinking before and after learning by High Scope Creative Arts Activity Supplemented with Open-ended Questions, and 2) to study early childhood's Group Behavior of the High Scope Creative Arts Activity Supplemented with Open-ended Questions. The sample were 15 second-year Kindergartens who were studying in the second semester of the academic year 2012 at Banphonondang School, Kudchub District, UdonThani Province, selected by the cluster random

¹ นักศึกษาด้านศึกษาศาสตร์และการสอน คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี จังหวัดอุดรธานี 41000

¹ Student of Department of Curriculum and Instruction, Faculty of Education, Udon Thani Rajabhat University, Udon Thani 41000

sampling. The design of this research was a one group pretest-posttest design. The research instruments were: 1) the experience plans of the High Scope Creative Arts Activity Supplemmented with Open-ended Questions, 2) the Torrance Test of Creativity Thinking Figural Form A, and 3) the observation form for early childhood's Group Behavior. The collected data were analyzed for percentage, mean, standard deviation, and t-test for dependent samples was also employed for hypothesis testing.

The findings of this research were as follows:

1. The early childhood who had been given the High Scope Creative Arts Activity Supplemmented with Open-ended Questions before the instruction was 46.80 or 55.05 and after the instruction was 80.20 or 94.35 percent. The early childhood made means posttest scores on creativity thinking significantly higher than the pretest one.

2. The early childhood group behavior who had been given the High Scope Creative Arts Activity Supplemmented with Open-ended Questions which concentrated to the group was at the high level.

Keywords : High Scope Creative Arts Activity Supplemmented with Open-Ended Questions plans, Creativity Thinking , Group Behavior.

E-mail : idthana@gmail.com

บทนำ

ความคิดสร้างสรรค์เป็นพลังขับเคลื่อนให้ประเทศเจริญก้าวหน้า การพัฒนาความคิดสร้างสรรค์จึงเป็นสิ่งสำคัญที่ได้รับการกล่าวถึงมากในปัจจุบัน ทั้งในด้านการจัดการเรียนการสอน และการดำเนินชีวิตประจำวัน การเตรียมเด็กให้อยู่ในสังคมอนาคตได้อย่างมีความสุขจึงควรเตรียมตั้งแต่ปฐมวัยโดยเฉพาะด้านความคิดสร้างสรรค์ให้ควบคู่ไปกับการส่งเสริมพัฒนาการด้านต่างๆ (สมศักดิ์ ภูวิภาดาวรรณ, 2541) ทั้งนี้เพราะเด็กวัยนี้ เป็นวัยที่เป็นรากฐานที่สำคัญในการพัฒนาบุคลิกภาพและสติปัญญา ดังนั้นการจัดการศึกษาปฐมวัยควรมีการส่งเสริมพัฒนาทุกด้านโดยเฉพาะด้านความคิดสร้างสรรค์ เพราะความคิดสร้างสรรค์เป็นจุดเริ่มต้นให้เด็กที่จะเจริญเติบโตเป็นผู้ใหญ่ในอนาคตได้แสดงออกในสิ่งที่ตั้งใจ และเป็นประโยชน์ต่อประเทศชาติ (อารี พันธมณี, 2540) หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 (กรมวิชาการ, 2546) ได้กำหนดหลักในการจัดการศึกษาสำหรับเด็กอายุ 3-5 ปี ไว้เพื่อเป็นแนวทางในการจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ กิจกรรมที่จัดให้เด็กในแต่ละวัน จึงควรเป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมให้เด็กปฐมวัยได้มีการพัฒนาทุกๆ ด้านโดยเฉพาะการพัฒนาสติปัญญาด้านความคิดสร้างสรรค์ (เยาวภา เดชะคุปต์, 2542) การพัฒนาและส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์แก่เด็กปฐมวัยให้ได้ผลดีและมีประสิทธิภาพขึ้นอยู่กับองค์ประกอบ 3 ประการ ดังนี้ 1) การจัดกิจกรรมและประสบการณ์ 2) ความสามารถเฉพาะตัวของผู้เรียน 3) การใช้สื่อประกอบกิจกรรมและประสบการณ์ การเรียนรู้ของเด็กวัยนี้ต้องอาศัยประสบการณ์สำคัญที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านสังคม ด้านสติปัญญา และสนับสนุนให้เด็กได้เรียนรู้สิ่งต่างๆ รอบตัว ด้วยประสาทสัมผัสทั้งห้า ผ่านการคิด การใช้ภาษา การสังเกตซึ่งเด็กปฐมวัยจะได้รับการพัฒนาการของความคิดสร้างสรรค์เพิ่มขึ้นเรื่อยๆ จากการศึกษาสภาพการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยชั้นอนุบาลปีที่ 2 โรงเรียนบ้าน

โพธิ์โนนแดง อำเภอกุฉินชัย จังหวัดอุดรธานี ในกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ พบว่าครูขาดเทคนิคในการกระตุ้นให้เด็กเกิดการคิดจินตนาการ คิดอย่างสร้างสรรค์ และผลการประเมินคุณภาพมาตรฐานที่ 4 ของเด็กปฐมวัยอยู่ในระดับต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐานโดยเฉพาะด้านความคิดสร้างสรรค์ อีกทั้งเด็กปฐมวัยขาดความร่วมมือในการทำงานร่วมกับเพื่อนในกลุ่ม

จากสภาพปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจในการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย และส่งเสริมพฤติกรรมกลุ่มในขณะที่เด็กทำงานร่วมกันโดยใช้การจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์แบบไฮ สโคปเสริมด้วยคำถามปลายเปิด เป็นการเรียนรู้แบบลงมือกระทำ (Active Learning) กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่ส่งเสริมให้เด็กได้รับการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ เด็กได้แสดงออกอย่างอิสระตามจินตนาการของตนเอง (นภเนตร ธรรมบวร, 2546) กระบวนการเรียนรู้แบบไฮ สโคปเป็นวิธีการจัดกิจกรรมที่มีขั้นตอนที่ชัดเจน และเป็นการเรียนรู้แบบเป็นกลุ่มซึ่งเด็กได้รับประสบการณ์ตรงจากการลงมือกระทำมีกระบวนการ 3 ขั้นตอน (Schweinhart, 1987) ดังนี้ 1) ขั้นการวางแผน (Plan) เป็นขั้นตอนของการกำหนดแนวทางการปฏิบัติ เด็กได้มีโอกาสเลือกและตัดสินใจว่าจะวางแผนการทำงานอย่างไร ในขั้นนี้ครูจะกระตุ้นให้เด็กคิดวางแผนโดยใช้คำถามปลายเปิดพุดกระตุ้นให้เด็กแสดงความคิดเห็น คิดหาคำตอบที่หลากหลาย คิดสร้างสรรค์ผลงานที่แปลกใหม่ (ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์, 2553) 2) ขั้นปฏิบัติตามแผน (Do) เป็นขั้นตอนของการลงมือปฏิบัติด้วยตนเองและกลุ่ม เด็กจะได้รับประสบการณ์ตรงจากการลงมือกระทำ เพราะเด็กได้ปฏิบัติตามที่คิดวางแผน ออกแบบผลงานตามที่เด็กตั้งใจไว้และเมื่อเด็กเข้ากลุ่ม เด็กจะเกิดการเรียนรู้เกี่ยวกับการให้ความร่วมมือกับเพื่อนในกลุ่ม รู้จักการแบ่งปันสิ่งของ ให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกัน 3) ขั้นทบทวนการปฏิบัติ (Review) ในขั้นนี้เด็กได้สะท้อนการคิดย้อนกลับ คิดเรียบเรียงเหตุการณ์เกี่ยวกับการกระทำหรือประสบการณ์ในการทำงาน (ประอร อิศรเสนา ณ อยุธยา, 2542) จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะนำกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์แบบไฮ สโคปเสริมด้วยคำถามปลายเปิดมาจัดกิจกรรมให้กับเด็กปฐมวัย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังที่ได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์แบบไฮ สโคปเสริมด้วยคำถามปลายเปิด
2. เพื่อศึกษาพฤติกรรมกลุ่มของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์แบบไฮ สโคปเสริมด้วยคำถามปลายเปิด

คำถามของการวิจัย

ความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัยหลังจัดกิจกรรมสูงกว่าก่อนจัดกิจกรรมหรือไม่ อย่างไร และเด็กปฐมวัยจะมีพฤติกรรมกลุ่มระดับใด

วิธีการศึกษา

ขอบเขตการวิจัย

ประชากรในการทดลองครั้งนี้ เป็นเด็กปฐมวัยชั้นปีที่ 2 กลุ่มเครือข่ายโรงเรียนเชียงเพ็งปะโค อำเภอกุฉินชัย

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการทดลองครั้งนี้ คือ เด็กปฐมวัยชั้นอนุบาลปีที่ 2 โรงเรียนบ้านโพธิ์โนนแดง อำเภอ กุดจับ จังหวัดอุดรธานี ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2555 จำนวน 1 ห้องเรียนจำนวน 15 คน โดยเลือกจาก ประชากรด้วยวิธีการสุ่มแบบกลุ่ม เพื่อเป็นตัวแทนในการศึกษาและเก็บข้อมูล

ตัวแปร

ตัวแปรต้น คือ กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์แบบไฮ สโคปเสริมด้วยคำถามปลายเปิด

ตัวแปรตาม คือ ความคิดสร้างสรรค์ และพฤติกรรมกลุ่ม

เครื่องมือ

1. แผนการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์แบบไฮ สโคปเสริมด้วยคำถามปลายเปิดจำนวน 18 แผน ซึ่งได้ผ่านการตรวจแก้ไขและปรับปรุงมาแล้ว มีค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 1.00 ทุกองค์ประกอบ
2. แบบทดสอบความคิดสร้างสรรค์แบบรูปภาพแบบ เอ ของทอร์แรนซ์ ที่ได้รับการปรับปรุงให้เหมาะสมกับเด็กไทยโดย อารี รังสินันท์ จำนวน 3 กิจกรรม ซึ่งได้ผ่านการหาค่าความเชื่อมั่น โดยใช้สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.93
3. แบบสังเกตพฤติกรรมกลุ่ม เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า มี 3 ระดับ จำนวน 15 ข้อ นำคะแนนมาเทียบกับเกณฑ์เพื่อแปรผล 3 ระดับ มีค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 1.00 ทุกข้อ และหาค่าความเชื่อมั่นของการให้คะแนนโดยใช้วิธีการของสก็อตต์ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.96

วิธีการ

1. ทดสอบความคิดสร้างสรรค์ก่อนการทดลอง (Pretest) โดยใช้แบบทดสอบความคิดสร้างสรรค์รูปภาพแบบ เอ ของทอร์แรนซ์ กับกลุ่มตัวอย่าง
2. ดำเนินการทดลองกับกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้แผนการจัดกิจกรรม จำนวน 18 แผน พร้อมสังเกตพฤติกรรมกลุ่มโดยใช้แบบสังเกตพฤติกรรมที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจำนวน 6 ครั้งโดยผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยนำคะแนนมาแปลผล
3. เมื่อเสร็จสิ้นการทดลองทำการทดสอบความคิดสร้างสรรค์หลังทดลอง (Posttest) กับกลุ่มตัวอย่างโดยใช้แบบทดสอบความคิดสร้างสรรค์ชุดเดิม แล้วนำข้อมูลมาวิเคราะห์ทางสถิติ

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานได้แก่ คะแนนเฉลี่ย ร้อยละ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. เปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนโดยใช้การทดสอบค่าทีแบบไม่อิสระ
3. คะแนนที่ได้จากแบบสังเกตพฤติกรรมกลุ่มนำมาหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แล้วนำมาแปลผล ดังนี้ ค่าเฉลี่ย 1.51-2.00 หมายถึงเกิดพฤติกรรมกลุ่มระดับมาก ค่าเฉลี่ย 0.51-1.50 หมายถึงเกิดพฤติกรรมกลุ่มระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ย 0-0.50 หมายถึง เกิดพฤติกรรมกลุ่มระดับต่ำ

ผลการวิจัย

1. การศึกษาและเปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์แบบไฮ สโคปเสริมด้วยคำถามปลายเปิด

ตารางที่ 1 ผลการศึกษาและเปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์แบบไฮ สโคปเสริมด้วยคำถามปลายเปิด ระหว่างก่อนจัดกิจกรรม และหลังจัดกิจกรรม

การทดลอง	N	ร้อยละ	$\bar{X}$	S.D	t
ก่อนทดลอง	15	55.05	46.80	4.67	38.81**
หลังทดลอง	15	94.35	80.20	3.68	

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากการศึกษาพบว่าเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์แบบไฮ สโคป เสริมด้วยคำถามปลายเปิดมีความคิดสร้างสรรค์หลังจัดกิจกรรมสูงกว่าก่อนจัดกิจกรรม ค่าเฉลี่ยก่อนจัดกิจกรรม 46.80 คิดเป็นร้อยละ 55.05 ค่าเฉลี่ยหลังจัดกิจกรรม 80.20 คิดเป็นร้อยละ 94.35 โดยค่าเฉลี่ยหลังจัดกิจกรรมสูงกว่าก่อนจัดกิจกรรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานของการวิจัย เนื่องจาก

ประการแรก การจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์แบบไฮ สโคปเสริมด้วยคำถามปลายเปิด เป็นวิธีการที่เด็กได้ลงมือกระทำ แสดงความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ผ่านผลงานศิลปะตามจินตนาการของตนเอง เพราะศิลปะสามารถส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ได้เป็นอย่างดีและกระบวนการเรียนรู้แบบไฮ สโคปมีขั้นตอนที่ชัดเจน เมื่อนำมาพัฒนากิจกรรมศิลปะจะช่วยส่งเสริมพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของเด็กได้อย่างเป็นระบบ สร้างผลงานที่แปลกใหม่ ขั้นตอนแบบไฮ สโคปมี 3 ขั้นตอน ดังนี้ 1) ขั้นวางแผน (Plan) ในขั้นนี้ครูจะกระตุ้นให้เด็กคิดวางแผนโดยใช้คำถามปลายเปิดกระตุ้นให้เด็กคิดสร้างสรรค์ผลงานที่แปลกใหม่ ไม่ซ้ำเพื่อน เด็กได้คิดในการเลือกและตัดสินใจในการวางแผนทำผลงานด้วยตนเอง ส่งผลให้เด็กรู้จักคิดหาวิธีการวางแผนออกแบบผลงานที่แปลกใหม่ 2) ขั้นปฏิบัติตามแผน (Do) ในขั้นนี้เด็กจะได้รับประสบการณ์ตรงเพราะเด็กได้ปฏิบัติตามที่คิดวางแผนออกแบบผลงานด้านศิลปะตามที่เด็กตั้งใจและคิดไว้ ส่งผลให้เด็กเกิดทักษะในการปฏิบัติกิจกรรม เด็กจึงเกิดประสบการณ์ตรงจากการลงมือกระทำ 3) ขั้นทบทวนการปฏิบัติ (Review) เป็นขั้นที่เด็กได้คิดทบทวนสิ่งที่เด็กได้รับการทำกิจกรรมหรือผลงาน เด็กได้คิดเรียบเรียงเหตุการณ์ สะท้อนการคิดเกี่ยวกับการกระทำและประสบการณ์ ส่งผลให้เด็กได้เกิดกระบวนการคิดอย่างเป็นระบบ ซึ่งให้เห็นถึงความเชื่อมโยงระหว่างการวางแผน กับการปฏิบัติและผลงานรวมถึงการเล่าประสบการณ์ต่างๆ ที่ได้ทำ สอดคล้องกับที่ ชไวท์ฮาร์ท (Schweinhart, 1987) ได้กล่าวถึงกระบวนการเรียนรู้แบบไฮ สโคปเป็นการสร้างองค์ความรู้จากการทำเด็กได้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมโดยใช้ขั้นตอนการวางแผน การปฏิบัติ และการทบทวน เน้นการเรียนรู้ด้วยการลงมือกระทำของเด็กทำให้เด็กได้รับประสบการณ์ตรง

ประการที่สอง การจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์แบบไฮ สโคปเสริมด้วยคำถามปลายเปิด เป็นกิจกรรมที่เหมาะสมกับพัฒนาการด้านสติปัญญาของเด็กปฐมวัย สอดคล้องกับทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของเพียเจต์ (Piaget, 1977) ที่กล่าวว่า การเรียนรู้จากการลงมือกระทำ (Learning by Doing) เด็กได้เรียนรู้จากประสบการณ์ตรง เด็กเรียนรู้จากการกระทำกิจกรรมและการเล่นโดยผ่านวัสดุอุปกรณ์ และมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมร่วมกับเพื่อน กับครู สิ่งเหล่านี้เป็นการสร้างองค์ความรู้ให้กับเด็ก ทำให้เด็กรู้จักคิดวางแผน แก้ปัญหา

ตัดสินใจและคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ อมรรัตน์ จรัสอรุณฉาย (2549) ได้ศึกษา ทักษะความคิดสร้างสรรค์จาก การใช้ชุดกิจกรรมฝึกทักษะความคิดสร้างสรรค์สำหรับเด็กปฐมวัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครนายก โดยใช้การเรียนรู้แบบไฮ สโคป ผลการศึกษาพบว่า เด็กปฐมวัยที่เรียน ด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบไฮ สโคป มีความคิดสร้างสรรค์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่าง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สอดคล้องกับงานวิจัยของ วศินี อิศรเสนา ณ ออยุธยา (2545) ได้ศึกษาความคิดสร้างสรรค์ที่ได้รับจากการจัดประสบการณ์ วางแผน ปฏิบัติทบทวน ตามแนวการสอนไฮ สโคป พบว่านักเรียนที่ได้รับประสบการณ์การสอนตามแนวไฮ สโคป มีความคิดสร้างสรรค์เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ พันธิตรา เกษสุวรรณ (2546) ทำการศึกษาผลการเรียนรู้แบบไฮ สโคป ที่มีต่อความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย พบว่าเด็กปฐมวัย ที่ได้รับการเรียนรู้แบบ ไฮ สโคป มีความคิดสร้างสรรค์เพิ่มขึ้น

ประการที่สาม วิธีการใช้เทคนิคคำถามปลายเปิด นำมาประกอบกิจกรรมในชั้นการวางแผนของการดำเนินกิจกรรม ครูเป็นผู้ใช้คำถามปลายเปิดกระตุ้นเร้าให้เด็กแสดงความคิดเห็น สนใจและตั้งใจ คิดหาคำตอบได้อย่างอิสระ และกระตุ้นให้เด็กคิดสร้างสรรค์ผลงานที่แปลกใหม่ ผลงานมีรายละเอียดแตกต่างออกไปจากเดิม ผลงานมีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น สอดคล้องกับ ณัฐฐาภรณ์ วัฒนอมตนา (2537) ได้ทำการศึกษาพบว่าคำถามปลายเปิดเป็นคำพูดหรือประโยคที่ใช้โดยมีจุดมุ่งหมาย เพื่อกระตุ้นให้ผู้ถูกถามคิดหาคำตอบได้อย่างอิสระ เพื่อนำไปสู่การค้นพบคำตอบที่หลากหลาย สื่อที่นำมาประดิษฐ์มีทั้งที่เป็นสื่อตามธรรมชาติและสื่อที่เป็นวัสดุสังเคราะห์ เด็กสามารถตัดสินใจและเลือกสื่อด้วยตนเอง เด็กรู้จักใช้วัสดุอุปกรณ์มาตกแต่งภาพให้มีความละเอียดมากยิ่งขึ้น ซึ่งลักษณะดังกล่าวแสดงให้เห็นถึงขั้นตอนของการพัฒนาการทางความคิดสร้างสรรค์ที่เด็กสามารถนำสื่อหรือวัสดุอุปกรณ์ต่างๆ มาตกแต่งเป็นผลงานที่แปลกใหม่ไม่ซ้ำเพื่อน ซึ่งในชั้นวางแผนนี้เป็นขั้นที่เด็กได้พัฒนาความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ อีกทั้งขั้นสรุปของกิจกรรมยังสามารถพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ให้เกิดในตัวเด็ก โดยครูจะเป็น ผู้ใช้คำถามปลายเปิดกระตุ้นให้เด็กได้คิดอย่างต่อเนื่อง เพื่อสร้างผลงานศิลปะที่แปลกใหม่ได้อีกต่อไป

2. การศึกษาพฤติกรรมกลุ่มของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์แบบไฮ สโคปเสริมด้วยคำถามปลายเปิด

ตารางที่ 2 การศึกษาพฤติกรรมกลุ่มของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์แบบไฮ สโคปเสริมด้วยคำถามปลายเปิด

การสังเกตพฤติกรรมกลุ่ม	N	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
หลังเรียน	15	1.73	0.35	มาก

จากการศึกษา พบว่าพฤติกรรมกลุ่มของเด็กปฐมวัยมีค่าเฉลี่ย 1.73 อยู่ในระดับมาก หมายความว่าเด็กเกิดพฤติกรรมกลุ่มด้วยตนเองที่เป็นเช่นนี้เพราะ การจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์แบบไฮ สโคปเสริมด้วยคำถามปลายเปิด เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมให้เด็กปฐมวัยเกิดการเรียนรู้ในการทำงานกลุ่ม มีความร่วมมือในกิจกรรมกลุ่ม มีการทำงานร่วมกับผู้อื่น และการแสดงความคิดเห็น มีการช่วยเหลือกันในการทำกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ พร้อมนี้กิจกรรมแต่ละกิจกรรมได้สร้างโอกาสให้เด็กได้แสดงความคิดเห็นของตนเองร่วมกับเพื่อนๆ ทำให้เกิดความ

ภาคภูมิใจในตนเองและเป็นที่ยอมรับของเพื่อนๆ ในกลุ่มซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ เสาวนีย์ รื่นสุข (2552) ได้ศึกษาพฤติกรรมความร่วมมือของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เป็นกลุ่ม ผลการวิจัยพบว่าคะแนนพฤติกรรมความร่วมมือโดยเฉลี่ย รวมถึงการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่เพิ่มขึ้น

สรุปผลการวิจัย

จากผลวิจัย การศึกษาและเปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรม โดยใช้แผนการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์แบบไฮ สโคป เสริมด้วยคำถามปลายเปิด ปรากฏผลดังนี้

1. เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์แบบไฮ สโคป เสริมด้วยคำถามปลายเปิดมีความคิดสร้างสรรค์หลังจัดกิจกรรมสูงกว่าก่อนจัดกิจกรรม ค่าเฉลี่ยก่อนจัดกิจกรรม 46.80 คิดเป็นร้อยละ 55.05 ค่าเฉลี่ยหลังจัดกิจกรรม 80.20 คิดเป็นร้อยละ 94.35 โดยค่าเฉลี่ยหลังจัดกิจกรรมสูงกว่าก่อนจัดกิจกรรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
2. เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์แบบไฮ สโคปเสริมด้วยคำถามปลายเปิด มีพฤติกรรมกลุ่มมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.73 อยู่ในระดับมาก หมายความว่าเด็กปฐมวัยเกิดพฤติกรรมด้วยตนเอง

ข้อเสนอแนะ

1. ในการจัดกิจกรรม ควรมีการเตรียมอุปกรณ์ให้เด็กให้พร้อมเพื่อให้เพียงพอสำหรับเด็กทุกคน ทุกกลุ่ม และมีเพื่อให้ถ้าหากอุปกรณ์เกิดการชำรุดเสียหาย เพื่อให้การดำเนินกิจกรรมได้อย่างต่อเนื่อง
2. การจัดกลุ่มเด็กแต่ละครั้งไม่ควรจัดกลุ่มเดิมซ้ำๆ ความเปิดโอกาสให้เด็กได้มีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนทั้งห้อง เพื่อให้เด็กได้เป็นผู้นำและผู้ตาม

เอกสารอ้างอิง

- กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. 2546. **คู่มือหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546.** กรุงเทพมหานคร. กรุงเทพมหานคร. กรุงเทพฯ.
- ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์. 2553. **เทคนิคการใช้คำถามเพื่อพัฒนาการคิด.** สหมิตรพรินต์ติ้ง แอนด์พับลิชชิง, นนทบุรี.
- ณัฐฐากร ถนอมตน. 2537. **ผลของการใช้คำถามปลายเปิดแบบเร้าที่มีต่อความคิดสร้างสรรค์ของเด็กอนุบาล.** วิทยานิพนธ์ปริญญาปริญญาโท, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นภเนตร ธรรมบวร. 2546. **การพัฒนากระบวนการคิดในเด็กปฐมวัย.** พิมพ์ครั้งที่ 8. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- ประอร อิศรเสนา ณ อยุธยา. 2542. **การสอนแบบไฮ-สโคป.** มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.
- วารสารการศึกษาปฐมวัย 3 (2): 19-20**
- พนิตตรา เกาะสุวรรณ. 2546. **ผลการเรียนรู้แบบไฮ-สโคป ที่มีต่อความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียน ชั้นอนุบาลปีที่ 2 โรงเรียนเปรมประชาวัฒนา อำเภอบางใหญ่จังหวัดนนทบุรี.** วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- เยาวพา เดชะคุปต์. 2542. **เกมและการเล่นสำหรับเด็กปฐมวัย.** แม็ค, กรุงเทพฯ.

- วสินี อิศรเสนา ณ อยุธยา. 2545. **การศึกษาความคิดสร้างสรรค์ที่ได้รับจากการจัดประสบการณ์วางแผนปฏิบัติ ทบทวนตามแนวการสอนแบบไฮ-สโคป ของนักเรียนชั้นเด็กเล็กโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายประถม).** ฝ่ายประถม โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.
- สมศักดิ์ ภูวิภาดาธรรม. 2541. **เทคนิคการส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์.** ไทยวัฒนาพานิช, กรุงเทพฯ.
- เสาวนีย์ รื่นสุข. 2552. **พฤติกรรมความร่วมมือของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เป็นกลุ่ม.** ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- อมรรัตน์ จรัสอรุณฉาย. 2549. **การพัฒนาชุดกิจกรรมฝึกทักษะความคิดสร้างสรรค์สำหรับเด็กปฐมวัยสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครนายก โดยใช้การเรียนรู้แบบไฮ-สโคป.** ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- อารี พันธุ์มณี. 2540. **ความคิดสร้างสรรค์กับการเรียนรู้.** คอมแพคท์พริ้น, กรุงเทพฯ.
- Piaget, J. 1977. **The Moral Judement of the Child.** Pegeuin Education Book, New York.
- Schweinhart, L. J. 1987. **A School Administrator's Guide to Early Childhood Program.** High/Scope Press, Ypsilanti.